

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوائی

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۱۰۳

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۲۶

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی

تدوین:

حسین فاتحی زاده

ناظر علمی:

سلمان عمرانی

گروه تدوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۱۰۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۱/۲۶

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی

فهرست مطالب

۳.....	مقدمه
۴.....	مرحله اول بررسی
۴.....	بررسی ماده ۱۱
۶.....	بررسی ماده ۱۲
۷.....	بررسی ماده ۱۶
۸.....	نظر نهایی شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین مرکز تحقیقات، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این مرکز، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

مرحله اول بررسی

تاریخ مصوبه هیأت وزیران: ۱۳۹۱/۰۸/۲۱

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۰۹/۲۲

بررسی ماده ۱۱

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۰۸/۲۱ بنابه پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و به استناد ماده (۴) قانون تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح^(۱) - مصوب ۱۳۸۱ - اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی را به شرح زیر تصویب نمود:

اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی

فصل اول - کلیات

ماده ۱- در این اساسنامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

وزارت: وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

سازمان: سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح

قانون تشکیل: قانون تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح - مصوب

۱۳۸۱-

اساسنامه سازمان: اساسنامه سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح

شرکت: شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی

ماده ۲-...

ماده ۱۱- مجمع عمومی عادی حداقل سالی دو بار تشکیل خواهد شد، یک بار

برای استماع و رسیدگی به گزارش هیأت‌مدیره و بازرس شرکت و اتخاذ تصمیم

نسبت به صورت‌های مالی و سایر موضوعاتی که در دستور جلسه مجمع عمومی ذکر

شده است و بار دوم جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به بودجه سال آینده و

برنامه‌ها و خط‌مشی شرکت و سایر موضوعاتی که در دستور جلسه مجمع عمومی قید

شده است.

۱. ماده (۴) قانون تشکیل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۱: «اساسنامه سازمان و

شرکت‌هایی که توسط سازمان مطابق ماده (۳) این قانون تشکیل می‌گردند به وسیله وزارت تهیه و به

تصویب هیأت وزیران خواهد رسید و پس از تأیید فرماندهی کل قوا، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.»

تبصره ۱- مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده بنا به دعوت رییس مجمع و یا به تقاضای اکثریت اعضای مجمع عمومی یا رییس هیأت مدیره و یا بازرس با ذکر علت در هر زمان تشکیل می شود.

تبصره ۲- مجمع عمومی عادی یا مجمع عمومی فوق العاده با حضور اکثریت اعضای مجمع عمومی رسمیت خواهد داشت و تصمیمات در مجمع عمومی عادی همواره با اکثریت حداقل سه رأی موافق و در مجمع عمومی فوق العاده با حداقل چهار رأی موافق معتبر خواهد بود. دعوت مجمع اعم از عادی یا فوق العاده با ذکر تاریخ و محل تشکیل و دستور جلسه حداقل ده روز قبل از تاریخ تشکیل مجمع عمومی به عمل خواهد آمد. سوابق مربوط به موضوعاتی که در دستور مجمع عمومی قرار دارد، باید همراه با دعوت نامه برای اعضای مجمع ارسال شود.

الف- دیدگاه مغایرت

- با توجه به اینکه ماده (۱۰) اساسنامه^(۱)، مجامع عمومی را به عادی و فوق العاده تقسیم نموده است، لذا به نظر می رسد که عبارت «مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده» مذکور در تبصره (۱) ماده (۱۱) به طور اشتباه ذکر شده است. البته اگر برای تشکیل آن، ضابطه تعیین شده باشد یعنی چنین بیان شده باشد که مجمع عمومی فوق العاده به تقاضای چه افرادی و چگونه تشکیل می شود، این عبارت درست است؛ در غیر این صورت چون تشکیل جلسات مجمع عمومی فوق العاده و احکام و وظایف آن مشخص نشده است لذا بر این اساس، عبارت فوق الذکر نیز اشتباه و اشکال در قانون نویسی می باشد که باید به هیئت وزیران تذکر داده شود.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- معمولاً جلسات مجمع عمومی عادی شرکت ها سالی دو بار برگزار می شود؛ لکن علاوه بر آن ممکن است در مواقع ضروری جلسه مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده تشکیل شود. لذا مورد محل انتقاد («مجمع عمومی عادی به طور

۱. ماده ۱۰ اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی: «مجامع عمومی شرکت عبارت است از:

۱- مجمع عمومی عادی؛

۲- مجمع عمومی فوق العاده.»

فوق العاده»، همان مجمع عمومی عادی است اما جلسه آن به صورت فوق العاده تشکیل می‌شود. به عبارت دیگر، تشکیل مجمع عمومی فوق العاده بر اساس نیاز و مسائل جدید است.

– در تبصره (۲) ماده (۱۱) اساسنامه ضابطه دعوت از اعضا برای تشکیل و میزان اعتبار آراء هر دو مجمع عادی و فوق العاده، و نیز شرح وظایف مجمع عمومی فوق العاده در ماده (۱۳)^(۱) ذکر شده است، لذا اشکال و ابهامی وجود ندارد.

– اشکال عدم ذکر مجمع عمومی فوق العاده به شورای نگهبان مربوط نمی‌شود و لذا نمی‌توان به آن ایراد گرفت.

ج- دیدگاه ابهام

– تفاوت میان «مجمع عمومی عادی» و «مجمع عمومی فوق العاده» مشخص نشده است. همچنین در تبصره (۱) ماده (۱۱)، مشخص نیست که مجمع عمومی عادی که به صورت فوق العاده تشکیل جلسه می‌دهد، همان «مجمع عمومی فوق العاده» است یا غیر از آن است. عبارت «مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده»، باید به شکل «مجمع فوق العاده عادی» اصلاح گردد تا ابهام برطرف گردد.

د- تصمیم شورا

مواد (۱۰) و (۱۱) مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

بررسی ماده ۱۲

ماده ۱۲- مجمع عمومی عادی با رعایت قوانین و مقررات مربوط دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

۱- تعیین اهداف، سیاست‌ها و خط‌مشی شرکت در چارچوب سیاست‌های ابلاغی سازمان
...۲

تبصره - اعضای مجمع عمومی عادی به اتفاق آرا می‌توانند بخشی از اختیارات

۱. ماده ۱۳ اساسنامه شرکت طراحی و ساخت موتور هوایی: «وظایف مجمع عمومی فوق العاده با رعایت قوانین و مقررات مربوط به شرح ذیل می‌باشد:

۱- پیشنهاد افزایش یا کاهش سرمایه شرکت به هیأت وزیران

۲- پیشنهاد انحلال شرکت به مراجع ذیصلاح قانونی»

خود را با حفظ مسئولیت به رئیس مجمع عمومی تفویض نمایند.

الف- دیدگاه مغایرت

- متن تبصره بیان داشته که «می‌توانند بخشی از اختیارات خود را... تفویض نمایند» با توجه به اینکه لفظ «بخشی» ممکن است شامل هشتاد یا نود درصد تمام اختیارات مجمع عمومی عادی باشد و با توجه به اینکه امکان ایجاد فساد و سوء استفاده از اختیارات تفویض شده بسیار محتمل است و لذا برای جلوگیری از فساد احتمالی باید اختیارات تفویضی اعضای مجمع عمومی به رئیس مجمع بسیار محدود و به صورت حداقلی باشد. در عمل نیز در بسیاری از شرکت‌ها مشاهده شده که اعضای مجمع، مسئولیت را به رئیس، واگذار نموده‌اند و وی نیز به دلخواه خود عمل نموده است. بر همین اساس، به جهت زمینه سازی ایجاد فساد، مغایر شرع است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- معنای عبارت «با حفظ مسئولیت»، مذکور در تبصره ماده (۱۲) این است که اعضای تفویض کننده اختیارات، در قبال هر اقدام رئیس نسبت به اختیارات تفویضی، خود نیز مسئولیت داشته و باید پاسخگو باشند. لذا نمی‌توانند مسئولیت خود را واگذار نمایند بلکه مسئولیت مضاعفی برای رئیس مجمع ایجاد می‌گردد و مسئولیت مضاعف نیز موجب انجام بهتر امور می‌شود. بر این اساس، اشکال شرعی امکان بروز فساد به جهت سوء استفاده از اختیار تفویض شده توسط رئیس مجمع عمومی وارد نیست.

ج- دیدگاه ابهام

- نظر ابهامی ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

ماده (۱۲) و تبصره آن، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

بررسی ماده ۱۶

ماده ۱۶- هیئت مدیره با رعایت مصوبات مجمع عمومی و مقررات این اساسنامه برای انجام اقداماتی که موجب پیشبرد فعالیت‌های شرکت و تأمین مقاصد و اهداف آن می‌شود و اتخاذ تصمیم در خصوص آنها صراحتاً جزء وظایف عمومی قرار نگرفته، دارای اختیارات کامل است. هیئت مدیره از جمله وظایف و اختیارات زیر را دارا می‌باشد:

۱- اجرای مصوبات مجمع عمومی و مراقبت در حسن اجرای آنها
۲- ..

الف- دیدگاه مغایرت

- منظور از عبارت «جزء وظایف عمومی» در این ماده مشخص نیست و به نظر می‌رسد عبارت مزبور دارای اشتباه عبارتی است. احتمال دارد مراد از آن، «جزء وظایف مجمع عمومی» و یا «جزء وظایف عمومی هیأت مدیره» باشد. یعنی اعضای هیأت مدیره هر امری که در وظایف مجمع عمومی قرار نگرفته را انجام می‌دهند.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- متن ماده تعدادی از اقدامات را احصاء نموده و مواردی را هم که به عنوان وظایف هیأت مدیره ذکر نشده، اما مرتبط به وظایف آن است، هیأت مدیره می‌تواند نسبت به آن اتخاذ تصمیم نمایند. فلذا مراد از «وظایف عمومی»، مواردی است که تصریح به انجام آنها نشده است.

ج- دیدگاه ابهام

- نظر ابهامی ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده (۱۶) مصوبه هیأت وزیران مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.
- به مجلس تذکر داده شود که احتمالاً منظور از «وظایف عمومی»، «وظایف مجمع عمومی» بوده است که باید اصلاح گردد.

نظر نهایی شورای نگهبان^(۱)

مصوبه هیأت وزیران مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکره:

در ماده ۱۶ چنین به نظر می‌رسد منظور از «وظایف عمومی»، «وظایف مجمع عمومی» بوده است که باید اصلاح گردد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۸۸۸۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۲۲ شورای نگهبان، خطاب به معاون اول رئیس جمهور.

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با افتخار تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir